

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av prover från Sjöbergsplan/Guldfjärdsplan & Kornhamnstorg

Hansson, Anton; Linderson, Hans

2020

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Hansson, A., & Linderson, H. (2020). *Dendrokronologisk analys av prover från Sjöbergsplan/Guldfjärdsplan & Kornhamnstorg*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2020:48). Lund University.

Total number of authors:

2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

09 Juni 2020

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2020:48
Anton Hansson & Hans Linderson
DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV PROVER FRÅN
SJÖBERGSPLAN/GULDFJÄRDSPLAN & KORNHAMNSTORG

Uppdragsgivare: Arkeologikonsult AB, Optimusvägen 14, 194 34 Upplands Väsby
(Kontaktperson: Kenneth Svensson, kenneth.svensson@arkeologikonsult.se, 08-1220 7682)

Område: Stockholm **Prov nr:** 93597-93606 **Antal Prov:** 10

Dendrokronologiskt objekt: Pålar Sjöbergsplan/Guldfjärdsplan (93597-935601) Stockar
Kornhamnstorg (93602-93606)

Resultat:

Dendro nr:	Provnr:	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalvåret)	Kommentarer (mer vågad datering inom parantes)
93597	6623:6	Tall	109; 3	Sp 56, W	1304	V 1304/05	
93598	6623:10	Tall	65; 3	Sp 42, Nära W	1509	1509-1514	
93599	7100:1	Tall	56	Sp 38, W	Ej säker		(V 1422/23)
93600	7100:2	Tall	124; 3	Sp 60, W	1492	V 1492/93	
93601	8003:100	Tall	64; 3	Sp 50, W	1347	V 1347/48	
93602	7199:1	Tall	124; 3	Sp (40), ej W	1507	1527-1567	
93603	7228:1	Tall	202; 3	Sp 86, Nära W	1631	1631-1636	
93604	7228:2	Tall	129	Sp 59, ej W	1628	1628-1668	
93605	7228:3	Tall	193	Sp 62, ej W	1625	1631-1636	
93606	7228:4	Tall	139; 3	Sp 70, ej W	1620	1620-1650	(1620-1630)

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Proverna från Sjöbergsplan/Guldfjärdsplan är ej avverkade vid något gemensamt tillfälle. Proverna dateras till **vinterhalvåret 1304/05** (93597), **1509-1514** (93598), **vinterhalvåret 1492/93** (93600) samt **vinterhalvåret 1347/48** (93601). Prov 93599 har ej gått att datera säkert, men ett mer vågat dateringsförslag föreslår vinterhalvåret 1422/23.

Prov 93602 från Kornhamnstorg dateras till **1527-1567**. De fyra övriga proverna har dateringar som möjliggör ett gemensamt avverkningstillfälle. I så fall måste virket ha avverkats någon gång åren **1631-1636**. Dock uppvisar prov 93606 en sådan kurvatur att vankanten förefaller ligga nära den yttersta uppmätta årsringen. Därför har den fått ett spetsigare dateringsförslag på 1620-1630. Om det är korrekt kan virket till de fyra proverna inte vara avverkat gemensamt. Prov 93603 och 93605 kommer från en och samma stock, där prov 93605 är taget max 2 meter längre upp längs stammen än 93603.

Det daterade virket är hämtat från ett område som innefattar Uppland och Södermanland och virket korrelerar väl mot tidigare inskickat material från Slussen-grävningarna.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891